

ЯДЕРНИЙ МОНІТОР

Видання Світової інформаційної служби з енергетики (WISE) та Інформаційного центру з ядерної енергетики (NIRS). Українська версія видається ММГО "Екоклуб".

wise

Екоклуб

У ВИПУСКУ

26.03.2013 – 3.04.2013

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

- В період з 26 по 28 березня 2013 року на ВП «Рівненська АЕС» ДП НАЕК «Енергоатом» пройшла **чергова інспекція МАГАТЕ** (Міжнародне агентство з атомної енергії). В ході візиту інспекторів МАГАТЕ було здійснено [перевірку басейну витримки №3 після перевантаження ядерного палива; перевірку свіжого палива в сховищі блоків №3 та №4, а також перевірку систем спостереження МАГАТЕ, встановлених в реакторному відділенні блоків №3 та №4.](#)
- З 25 по 29 березня на Запорізькій АЕС відбулася нарада, присвячена обміну досвідом між фахівцями Запорізької АЕС та представниками чеської АЕС «Темелін» з питань культури безпеки при поводженні з ядерним паливом. В ході зустрічі обговорювалися питання [відповідальності при поводженні з ядерним паливом.](#)
- У рамках продовження терміну експлуатації першого і другого енергоблоків Запорізької АЕС на станції проводиться [комплекс заходів із сейсмічного моніторингу та додаткове дослідження сейсмічних характеристик майданчика.](#) Одним з видів виконуваних робіт є додаткове сейсмічне дослідження майданчика ЗАЕС для уточнення проектних основ. У 2010 році Київським інститутом інженерних вишукувань і досліджень «Енергопроект» було розроблено програму дослідження сейсмічності майданчика ЗАЕС – і на сьогоднішній день вже виконано 75 відсотків від загального обсягу робіт.
- Комітет з питань екологічної політики, природокористування та ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи ВР підготував і направив державному спеціалізованому підприємству «Чорнобильська АЕС» свої [рішення щодо проблемних питань, які заважають успішній реалізації Загальнодержавної програми зняття з експлуатації Чорнобильської АЕС та перетворення об'єкту "Укриття" на екологічно безпечну систему.](#) Фактично на реалізацію заходів "Загальнодержавної програми..." у 2009-2012 роках з Державного бюджету України було виділено 2305,7 млн. грн. із передбачених 3999,1 млн. грн. Програму профінансовано на 57%. Як наслідок, заплановані завдання і заходи не виконано у повному обсязі, через що не виконано, як було заплановано, перший етап Програми: припинити експлуатацію першого, другого і третього енергоблоків Чорнобильської АЕС та розпочати роботи з їхнього остаточного закриття і консервації (другий етап Програми). "Хронічне" недофінансування ускладнює супровід міжнародних проектів". Утворилася заборгованість перед Чорнобильським фондом "Укриття" та "Рахунком ядерної безпеки СБРР".
- Українська влада у співпраці з міжнародним співтовариством докладе усіх необхідних зусиль для підвищення рівня безпеки атомної енергетики. Про це [заявив Секретар Ради національної безпеки і оборони України Андрій Клюєв](#), коментуючи підписання між Міненерговугілля України, ДП НАЕК «Енергоатом» та Європейським банком реконструкції та розвитку угод щодо виділення кредиту на суму 300 млн. євро для підвищення безпеки українських АЕС.

Україна за тиждень
Через старі
енергоблоки України
чекають нові проблеми
Стан АЕС
Сусіди
У світі
Пізні уроки з
Чорнобиля, ранні
попередження з
Фукушіми

Через старі енергоблоки Україну чекають нові проблеми

При прийнятті рішення щодо продовження термінів експлуатації старих енергоблоків на Рівненській АЕС Україна порушила взяті на себе міжнародні зобов'язання. Такий висновок впливає з листа Комітету з імплементації Конвенції Еспо на адресу Міністерства екології та природних ресурсів. На наступній сесії Комітету урядовцям доведеться пояснювати, яким чином Україна планує виправляти допущені порушення.

Комітетом визнано, що Україною не було забезпечено виконання положень Конвенції Еспо при прийнятті рішення щодо продовження терміну експлуатації двох блоків Рівненської АЕС, та відкрито розгляд справи по суті. На останньому засіданні 12-14 березня 2013 року прийнято рішення запросити Україну для участі у обговоренні та представленні інформації по справі. Варто відзначити, що Комітет вперше відкриває справу за поданням громадської організації.

Наступна сесія Комітету з імплементації Конвенції Еспо відбудеться у вересні цього року. Попередньо Мінприроди має надати письмову відповідь на ряд питань, зокрема, чи було проведено оцінку впливу на навколишнє середовище з врахуванням наслідків для сусідніх країн. Якщо ні, то чи планується проведення такої процедури в майбутньому.

«Україні буде важко пояснювати невиконання положень Конвенції Еспо, - вважає юрист Екоклубу Оксана Майборода. - Зараз Енергоатом готує продовження термінів експлуатації блоку № 1 Южно-Української АЕС та блоків №1 і 2 Запорізької АЕС. І знову немає жодних дій для забезпечення належної участі громадськості. Сподіваємось, що отриманий досвід по Рівненській АЕС буде враховано при прийнятті подібних рішень».

«Ситуація з виконанням Конвенції може бути покращена лише шляхом впровадження дієвої системи оцінки впливу на довкілля в Україні, яка була зруйнована у 2011 році, - зазначає Андрій Андрусевич, експерт Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля».

Громадськість позитивно оцінює ініціативу Комітету розглядати продовження термінів експлуатації старих атомних енергоблоків в рамках Конвенції Еспо. Такий прецедент дозволить забезпечити участь громадськості у прийнятті подібних рішень.

Нагадаємо, що у грудні 2010 року на засіданні Колегії Державного комітету ядерного регулювання України було прийнято рішення про продовження експлуатації енергоблоків №1 і №2 Рівненської АЕС на 20 років. У квітні 2011 року Екоклуб, вбачаючи порушення права громадськості на участь у прийнятті рішень, за юридичної підтримки Ресурсно-аналітичного центру «Суспільство і довкілля», подав скаргу до Комітету з імплементації Конвенції Еспо.

Конвенція про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція Еспо) - це міжнародний договір, що зобов'язує держави проводити оцінку впливу на навколишнє середовище комерційних проектів у випадку, коли такі проекти можуть вплинути на навколишнє середовище іншої держави.

Посилання:

[Лист Уряду України від Комітету з виконання Конвенції Еспо - запит щодо надання письмової інформації до 31 травня 2013 року та запрошення на слухання у вересні 2013 року. Україна має надати оцінку впливу на довкілля у транскордонному контексті подальшої експлуатації блоків Рівненської АЕС](#)
[Рівненський Екоклуб скаржить на продовжені атомні блоки](#)

За додатковою інформацією звертайтеся:

Святослав Клічук, прес-секретар ГО «Екоклуб», press@ecoclubrivne.org; +380505488838

Оксана Майборода, юрист ГО «Екоклуб», oksana@ecoclubrivne.org, +380673636226

Андрій Андрусевич, Ресурсно-аналітичний центр «Суспільство і довкілля», Європейський ЕКО-Форум, andriy.andrusevych@rac.org.ua

СТАН АЕС 26.03.2013 – 3.04.2013:

На енергоблоці №3 Рівненської АЕС середній плановий ремонт.

На енергоблоці №1 Южно-Української капітальний плановий ремонт.

СУСІДИ

- По данным австрийских исследований flexRISK [при аварии на Балтийской АЭС могут пострадать не только близлежащие Калининград и Клайпеда, но и Вильнюс, и даже территория Германии и Чехии.](#) Выпадения радиоактивного цезия-137 на расстояниях в 300 километров от аварийного реактора при определённых погодных условиях могут превысить 100 кюри на кв.км, что представляет реальную опасность не только для сельского хозяйства, но и для здоровья людей.
- Вильнюсский окружной административный суд удовлетворил жалобы Николая Уласевича и Татьяны Новиковой, [признав незаконным решение Департамента миграции Литвы о запрете на въезд белорусским антиядерным активистам.](#) Однако по информации литовских СМИ, Департамент миграции уже обжаловал решение суда в отношении Николая Уласевича.

У СВІТІ

- Компания ТЕРСО по-прежнему не приняла решения по дальнейшей судьбе блоков №№5-6 АЭС "Фукусима Дайичи" и АЭС "Фукусима Дайни". [Местные власти префектуры Фукусима выступают за окончательное закрытие всех шести блоков.](#)
- Один человек погиб и трое получили ранения при работах в машзале АЭС "Арканзас Ньюклар Уан" (Arkansas Nuclear One), передаёт "Associated Press". [На станции введён первый \(минимальный\) уровень чрезвычайной ситуации по принятой в США четырёхбалльной шкале.](#)
- Экс-председатель комиссии по ядерному регулированию (NRC) США Грегори Яцко призвал к постепенному закрытию действующего в стране парка атомных блоков, так как регуляторы не могут гарантировать невозможности тяжёлой аварии с загрязнением значительных территорий. [По мнению Яцко, NRC нанесла "значительный ущерб" своей репутации двумя принятыми на прошлой неделе решениями.](#) "Следующая авария будет чем-то, чего никто не может предсказать... Вы не можете исключить тяжёлой аварии", - отметил Яцко. Следовательно, необходимо заниматься предотвращением загрязнения территорий (и эвакуации населения) при тяжёлой аварии, но это невозможно при нынешней регуляторной структуре в Соединённых Штатах. Яцко добавил, что 103 действующих в США блока не могут быть закрыты одновременно. По его мнению, блоки должны выводиться постепенно по мере достижения 40-летнего возраста.
- [Польщі потрібно буде в якійсь формі надати державну підтримку для своєї довгоочікуваної АЕС, яка, як прогнозується, коштуватиме 15 млрд. доларів,](#) заявив прем'єр-міністр країни Дональд Туск. "Голова PGE правий, що такий великий проект не може розвиватися без державної підтримки", сказав Туск. "Я не маю наміру обтяжувати лише одну компанію, навіть таку велику як PGE, таким проектом".
- [Регулятори Японії проведуть собственное расследование аварии на АЭС "Фукусима Дайичи",](#) передаёт "Associated Press". "Никто не инспектировал площадку тщательно, и у нас до сих пор остаются технические вопросы. Есть также противоречащие друг другу точки зрения, в том числе, на последствия землетрясения для систем, важных для безопасности. А это ключевой вопрос, на который следует ответить", - заявил Тецуо Омура, курирующий в NRA вопросы безопасности ядерных реакторов.

Пізнi уроки Чорнобиля, раннi попередження з Фукусiми

7 лютого 2013 р. | № 756 «Ядерний монітор»

Доктор Поль Дорфман. Скорочено з робіт: Поль Дорфман, Александра Фусік, Стівен Томас (2013): ‘Пізнi уроки Чорнобиля, раннi попередження з Фукусiми’, У виданнi: ‘Пізнi уроки раннiх попереджень’: Секція С – спеціальнi видання, Європейське агентство з навколишнього середовища, Копенгаген.

Переклад Любов Зорiна

В даний час ядерна енергiя використовується в 30 краiнах свiту та на Тайванi, виробляючи близько 13% комерційної електроенергiї. 14 країн i Тайвань знаходяться в процесi планування будiвництва нових атомних потужностей. В свiтi експлуатуються 435 ядерних реакторiв - на пiку атомної генерацiї в 2002 році їх було 444 - з яких 189 знаходяться в Європi та Росiї, що включає в себе близько одної третини з 146 цивiльних реакторiв в свiтi. З них лише одна Францiя генерує майже половину атомної електроенергiї ЄС на 58 реакторах (Шнайдер та iн, 2011; European Nuclear Society, 2012).

Зростання громадського занепокоєння та політичним визнанням швидкості та темпів необхідності переходу до низьковуглецевого енергопостачання, задля пом'якшення зміни клімату, ядерна енергетика була переглянута і розглядається як відповідь на загрозу глобального потепління (МАГАТЕ, 2000; EDF, 2012; NIA, 2012; WNA, 2012). Тим не менш, в основі питання про ядерну енергетику лежать різні думки про те, яким чином необхідно застосувати вірогідність передбачення, обережність і відповідальність у зв'язку з можливістю аварій.

Аспекти біології низьких рівнів радіації

Теоретичне обґрунтування біологічних ефектів іонізуючого випромінення базується на неоднозначних варіантах теорії мішені, таких як послідовна структурна теорія. Теорія мішені означає, що пошкодження біологічних клітин, особливо чутливих до радіаційного випромінення, призводить до порушення життєдіяльності всього організму: наприклад, пошкодження супресорного гену пухлини може призвести до ракового захворювання. Теорія мішені також враховує існування спадкових хвороб, але тут виникають певні питання, а саме, яким чином можна застосувати принцип спадковості до втрати життєдіяльності соматичних клітин при ракових захворюваннях. Проте в 1992 році з'явилися дані, що підтвердили суперечливість теорії мішені, а саме факти існування понять геномної нестійкості (Khadim et al, 1992) та ефекту непрямого впливу (Nagasawa and Little, 1992). Ці обидва впливи широко відомі як такі, що діють не прямо, а їхня ціль досить обширна і виступає цілим ядром клітини, а не винятково вже пошкодженими клітинами. Геномна нестабільність характеризується набуттям різних типів пошкоджень наново, в основному в структурі ДНК, у нових клітинах протягом навіть декількох поколінь. Ці пошкодження, що пояснюються геномною нестабільністю, можуть не обов'язково бути викликані радіацією, це може бути реакцією самих клітин на вплив від радіації. Ефект непрямого впливу проявляється в клітинах, які не піддавалися впливу радіації, проте знаходились поряд із ураженими клітинами.

Існування цих феноменів піднімає ряд дуже важливих дослідницьких питань стосовно розуміння дії механізмів, а це може стати основою для переоцінки підходів теорії мішені і створити нове теоретичне підґрунтя для біологічних принципів впливу радіації. З точки зору охорони здоров'я найбільш хвилювання викликає аспект спадковості і передачі геномної нестабільності через покоління. В 2011 році вченими Баверсток і Кароткі було запропоновано ряд механістичних гіпотез для пояснення феномену геномічної нестабільності (матеріали ARCH, 2011), які заклали подальші концептуальні засади для вивчення цього питання. *(далі буде)*

WISE/NIRS Nuclear Monitor – Ядерний Монітор

Інформаційний центр з ядерної енергетики NIRS (Nuclear Information & Resource Service) був створений в 1978 році у Вашингтоні, США.

Всесвітня інформаційна служба з енергетики WISE (World Information Service on Energy) була створена у тому ж році у Амстердамі, Нідерланди.

NIRS та WISE об'єднали свої зусилля у 2000 році, створивши всесвітню мережу інформаційних та ресурсних центрів для громадян, екологічних підприємств, які занепокоєні ядерною енергією, радіоактивними викидами, радіацією та цікавляться питаннями відновлюваної енергетики.

“Nuclear Monitor”, англomовний бюлетень WISE/NIRS, публікує міжнародну інформацію 20 разів на рік.

„Ядерний монітор” українською мовою видає громадська екологічна організація „Еко клуб”. Бюлетень виходить біля 20 разів на рік, поширюється безкоштовно.

Контактна інформація:

електронна пошта: office@ecoclubrivne.org; сайт - www.ecoclubrivne.org

телефон: +38 0362 26 78 91 або 067 360 71 58

адреса офісу: вул. Л.Лісовської 5, м. Рівне; поштова адреса: а/с 73, 33023 Рівне, Україна

WISE International

P.O. Box 59636
1040 LC Amsterdam
The Netherlands
Tel: +31 20 612 63 68
Email: info@wiseinternational.org
Web: www.wiseinternational.org

NIRS

6930 Carroll Avenue, Suite 340
Takoma Park, MD 20912
Tel: +1 301-270-NIRS
(+1 301-270-6477)
Fax: +1 301-270-4291
Email: nirsnet@nirs.org
Web: www.nirs.org

NIRS Southeast

P.O. Box 7586
Asheville, NC 28802
USA
Tel: +1 828 675 1792
Email: nirs@main.nc.us

WISE Argentina

c/o Taller Ecologista
CC 441
2000 Rosario
Argentina
Email: wiseros@ciudad.com.ar
Web: www.taller.org.ar

WISE Austria

c/o atomstopp
Roland Egger
Promenade 37

4020 Linz

Tel: +43 732 774275
Fax: +43 732 785602

WISE Czech Republic

c/o Jan Beranek
Chytalky 24
594 55 Dolni Loucky
Czech Republic
Tel: +420 604 207305
Email: wisebrno@ecn.cz
Web: www.wisebrno.cz

WISE India

42/27 Esankai Mani Veethy
Prakkai Road Jn.
Nagercoil 629 002, Tamil Nadu
India
Email: drspudayakumar@yahoo.com;

WISE Japan

P.O. Box 1, Konan Post Office
Hiroshima City 739-1491
Japan

WISE Russia

Moskovsky prospekt 120-34
236006 Kaliningrad
Russia
Tel/fax: +7 903 299 75 84
Email: ecodefense@rambler.ru
Web: www.anti-atom.ru

WISE Slovakia

c/o SZOPK Sirius
Katarina Bartovicova
Godrova 3/b

811 06 Bratislava
Slovak Republic
Tel: +421 905 935353
Email: wise@wise.sk
Web: www.wise.sk

WISE South Africa

c/o Earthlife Africa Cape Town
Maya Aberman
po Box 176
Observatory 7935
Cape Town
South Africa
Tel: + 27 21 447 4912

Email: coordinator@earthlife-ct.org.za
Web: www.earthlife-ct.org.za

WISE Sweden

c/o FMKK
Tegelviksgatan 40
116 41 Stockholm
Sweden
Tel: +46 8 84 1490
Fax: +46 8 84 5181

Email: info@folkkampanjen.se
Web: www.folkkampanjen.se

WISE Uranium

Peter Diehl
Am Schwedenteich 4
01477 Arnsdorf
Germany
Tel: +49 35200 20737
Email: uranium@t-online.de
Web: www.wise-uranium.org